

COLLIBIA TUBEROSA

Autor Martín Souto Souto
martes, 18 de septiembre de 2007

Este artículo me lo mandó hace tiempo su autor, Martín Souto Souto, y creo que es bueno que esté aquí para disfrute de todos los amantes de la micología.

Moitas das pequenas setas, son ignoradas pola maioría dos micólogos, pero e precisamente dentro deste grupo onde atoparemos os exemplares mais curiosos e a maior diversidade . Os buscadores minuciosos poderán descubrir este pequeno mundo inesgotable de formas e cores .

Neste artículo imos describir dúas especies de Collybias que poseen unha morfoloxía característica.

Collybia tuberosa (Bull.:Fr.) Kummer

Cogumelo de cor branca moi común, pero pasado por alto debido o seu pequeno tamaño. Crece a miúdo sobre restos de setas vellas, como *Agaricus*, *Russulas*, *Hydnum* ou *Boletus*, e difícil saber de que xénero se trata xa que soen estar en avanzado estado de descomposición. Non está probado que actúen como parásitos mentras a seta aínda está viva (micoparásitos).

Poseen un esclerocio na base do estipe de cor marrón escuro e forma alargada 3-12 x 2-5 mm. sólido e de cor branca no interior, pero que se vai arrugando coa idade.

Pileocistidios ausentes e queilocistidios presentes, o contrario que *C. cookei*.

Esta especie encontrámola en novembro de ano 2002, na área recreativa de San Xoán (Guitiriz) nun pinar de *Pinus radiata* vivindo entre densas matas de musgos; o recollela con coidado observamos os pequenos tubérculos que colgaban do pe, chamaron a nosa atención e permitiron a súa correcta identificación, de aí o interese que todo micólogo ten en arrancar os cogumelos para non perder ningún carácter morfolóxico.

Dendrocollybia racemosa (Pers.:Fr.) Redhead & Petersen (= *Collybia racemosa* (Persoon: Fries) Quélet)

Sombreiro de 0,7-1,5 cm de diámetro, amplamente cónico, que se converte, en plano-convexo e umbonado levemente; (nalgúns espécimes o sombreiro pode estar reducido ou ausente); cor marrón grisáceo, glabro, máis pálido cara a marxe, a veces débilmente dividido en zonas, olor non distintivo.

Estipe 4-6 cm de longo; superficie de cor bronce-marrón pruinosa, presenta unhas curiosas prolongacións laterais cortas coas extremidades hinchadas que se proxectan dous tercios máis abaixo do sombreiro (conidioforos), por onde producen esporas asexuais (conidias); Nalgúns espécimes a reprodución asexual predomina co sombreiro reducido en gran medida ou ausente. O estípite a miúdo aparece soterrado no substrato, unido a un esclerocio negro.

Esporas sexuais 4,0-4,5 x 2,0-2,5 µm, elipsoides, de cor branca, de paredes delgadas, hila visible, non-amiloides. Las esporas asexuales 10,0-15,5 x 3-4 µm, estreitas elipsoides a oblongas, non-amiloides. Solitarias u en grupos pequenos que crecen sobre restos de setas ou madeira de coníferas en descomposición. Fructifican en pleno inverno.

Encontrei esta especie en novembro de ano 2000, Cardezo (Ponteceso), baixo un pinar de *Pinus pinaster* a beira do río Anllóns, formando pequenas colonias entre o arume dos pinos.

Estas setas caracterízanse por producir esclerocios, corpos perdurantes formados por unha masa endurecida de hifas que se agrupan densamente sobretodo na periferia formando un pseudoparenquima a base de divisións transversais. Estas estruturas de resistencia permiten os fungos pasar baixo terra a época desfavorable e pasado este tempo de repouso desenroscan os basidiocarpos directamente, son máis comúns en ascomicetes; en basidiomicetes é unha estratexia rara que se pode observar nestas *Collybias*, en *Collybia fusipes*, e no xénero *Typhula* entre outros.

As *Collybias* formadoras de tuberculos segun os estudos de Antonin & Noordeloos, abarcan catro especies: *C. Racemosa*, *C. Tuberosa*, *C. Cirrhata* (Pers.) Quélet (sen esclerocios) e *C. Cookei* (Bres.) Arnold, as tres últimas teñen unha morfoloxía similar e distínguense sobre todo pola presenza ou ausencia e pola cor do esclerocio. As catro teñen un hábitat común e único. Reconstrucións filoxenéticas usando marcadores xenéticos (RFLP), demostran que cada un dos DNA corresponde cunha especie morfolóxica, *C. Tuberosa*, *C. Cirrhata* e *C. Cookei* forman un grupo máis grande monofilético, mentras que *C. Racemosa* posee una secuencia altamente diverxente para a que se propuso un xénero separado co nome de *Dendrocollybia*.